

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 72 ANULU XII.

Telegrafu'l e' de doua ori pe septe-
man: joia si Duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la expeditu'ra
foiei pe afara la c. r. poste, cu ban-
ga'la prin scrisori francate, adresa-
citra expeditu'ra. Pretiul prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 1325 Septembrie. 1864.

tru provincie: din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a transilvana.

Siedinti'a din 18/30 Augustu. 1864.

(Incheierea desbaterii asupra legii dietale.)

Ca supplementu la referat'a nostra din nrulu trecut a-
vem sa mai adaugemu, ca dupace §§-ii 74 si 75 din pro-
iectulu comitetului se priimescu neschimbati, la § 76 dupa
aline'a 1 la propunerea lui P o p e 'a se adauga: Impartasirile
ce se facu dietei, propunerile si obiectele ce vinu la votare,
se voru publica in tote 3 limbile tieriei. Protocolele dietei
asemenea se voru porta in cele 3 limbi ale tieriei.

§-ului 77, la propunerea lui O b e r t, se da testuarea
urmato're: La pertractarile dietei va veni a se observa regula-
mentulu de afaceri, ce-lu va proiecta diet'a.

Ear §§-ii 10, 12 si 13 remanu a se desbata dupa ter-
minarea lucrarilor comitetului pentru impartirea tieriei.

Si cu acestea apoi se termina siedinti'a, si se termina
si desbaterea asupra legii dietale. —

Siedinti'a din 20 Augustu (1 Sept.) 1864.

(Dietele regalistilor; cuventulu lui Puscariu pentru dotarea preotilor si invetiatorilor.)

Dupa citirea protocolulu in limb'a romana, se dau spre
citire mai multe petituni. Comunele: Bundorf, Critiu,
Meschendorf si Rodasiu, tote din scaunulu Sighi-
siorei, se roga a fi transpuse la impartirea cea noua la scau-
nulu Cohalmului. Se dau comitetului pentru impartirea tieriei.

Comunele: Siorostiu si Tiapu se roga a li
se da dreptulu de a lazui arborii de pe mosiele sateniloru,
cari se afla pela marginile paduriloru alodiale. Se da comi-
tetului pentru cauzele urbariale.

La ordine e articolulu de lege, privitoriu la modifi-
carea §-ulu 75 alu ordinei dietale provisorie (dietele regalisti-
loru si despagubirea de drumu a deputatiloru.)

Refrt. Gavr. Manu espune, ca comitetulu insarcinat cu
preconsultarea acestui obiectu au incuviintiatu schimbarea fa-
cuta in articolulu de lege respectiv, acordandu dietele rega-
listiloru nu dela 23 Maiu 1863, ci dela 15 Iuniu 1864, de ore
ce regimulu e mai competente a interpreta legile sele.

Dupa o mica desbatare, in carea Mich. Bohatielu
incuviintieza lucrulu, dar nu motivarea lui, dupa cum a fa-
cut o comitetulu, ear M o g 'a indrepta pre Bohatielu, ca regi-
mulu prin determinarea acest'a a plinitu numai unu defectu
alu legii de mai nainte,

la votare se priimescu propunerea comitetului
neschimbata mai cu un'animitate.

La ordine urmaza mai departe articolulu de lege in-
taritu, privitoriu la sanctiunarea si publicarea articulo-
rulu dietali pentru marele principatu alu Transilvaniei, care articulu,
dupace refrt. Klein espune lucrarea comitetului, se prii-
mescu neschimbatu.

In fine se da ordine lui Puscariu, pentru de a motiva
propunerea sea privitoare la modificarea §§-iloru 41 si 49 ai
patentei urbariale, cari tracteaza despre dotarea preotiloru si
invetiatoriloru din pasiunile si padurile comunale.

Pu' s'ca'ru: Dle Presedinte! Inalta dieta! Eu nu
m'amu pregatitu, ca sa comentezu propunerea mea cu o cu-
ventare demna de obiectulu, ce-lu cuprinde dens'a; despre o
parte, caci nu amu speratu, ca propunerea mea va veni inca
astadi la ordinea dilei; ear de alta parte, pentruca propunerei
mele premergu acele motive, cari m'au indemnatu a o face;
in sfarsitu credu ca obiectulu propunerei mele este atatu de
chiaru, atatu de justu, incatu mai ca nu aru mai avea
lipsa de o comentare lunga, de o cuventare estenicio'sa.

Este, adica cunoscutu, Dloru, cumca bisericile si sco'lele,
resp. preotii si dascalii aceloru comune, cari au fostu ioba-

gesci, au fostu mai cu totulu lipsiti de dotatiuni si de veni-
turi, ba din contra scimu din istoria, cumca dela Romani si
bunurile bisericesci si bunurile monastiriloru in multe parti
s'au confiscatu, si asi'a au devenitu atatu bisericile, catu si
sco'lele romane de totu serace. Dupace a venit Ardélulu sub
glorios'a casa austriaca, regimulu imperatescu a cunoscutu sta-
rea cea miserabila si lipsele cele mari, ce le simtiau biseri-
cele si sco'lele — cu deosebire ale Romaniloru (pentruca de
sco'lele celorlalte natiuni si confessiuni era ori si cum mai
bine ingrijitu, cu tote ca si la celelalte natiuni si confessiuni
se afla multe sco'le, cari nu suntu dotate cum se cade.) Si
asi'a aflamu urme, ca dela Imperatulu Leopoldu incoco mai de
toti Domnitorii s'au datu ordinatiune, ca preotii si sco'lele sa
se doteze de comune cu o portiune canonica din locurile co-
munali.

Asiu pote cita mai multe ordinatiuni de acestea, insa
cum dicu nu amu fostu pregatitu pre astadi; — insa acele
ordinatiuni le voiu comunica spre intrebuintiare acelu comitetu,
cariu a i se va incredintia acesta propunere spre antecon-
sulare.

Cu deosebire aflamu mai multe ordinatiuni dela Mari'a
Teresi'a date pre cale administrativa, in cari se dice, ca bi-
sericile romane sa se doteze cu cate 30—40 de jugere din
posesiunea publica. In multe locuri au avutu afectu acele
ordinatiuni; in cele mai multe insa nu au avutu nice unu re-
sultatu, caci scimu, ca staturile si ordinile mai totdeun'a s'au
impotrivitu la ducerea in indeplinire a toturoru ordinatiuni-
loru esite afara de calea leg' skat'va. Dabia diet'a anulu 1846/7,
a aflatu eu cale a otari in articolulu 15, cumca cu ocaziunea
segregarei pasiuniloru si a paduriloru, si cu ocaziunea regu-
larei urbariali sa se rumpa pentru fiacare bisericu si scola
cate o portiune canonica, care sa fia asi'a de mare, precum
e dupa calcululu de mijlocu luata, o sessiune iobagasca din
respectivulu satu. Asemenea si universitatea sasasca din a.
1848 a adusu unu concludu, cumca din posesiunea comu-
neloru sa se rumpa o parte pentru dotarea bisericiloru si sco-
leloru romanesce din fondulu regiu. Dupa 1848 dupace
au intratu evenemilele, ce le cunoscemu cu totii forte bine,
nu s'a mai facutu nimicu in priviti'a acest'a, pana ce a
esitu patent'a urbariala din an. 1854. Patent'a acest'a a lu-
atu forte multe dispositiuni din legea urbariala din a. 1847
mai cu sema ce privesce regularea pasiuniloru, a paduriloru
etc. insa patent'a acest'a din a. 1854 a trecut cu totulu cu
vederea articolulu alu 15-lea din a. 1847, din ce cauza nu
o potu precepe, pentruca articulu 41 si 49 ai patentei cu-
prindu de totu altele, decum este otaritu in art. 15 din an.
1847. Pote ca urzitorii patentei au presupusu, de sine se
intielege, ca preotii si dascalii trebuie dotati celu putin cu
cate o sessiune intraga, seu au cugetatu, ca §§-ii 41 si 49
ai patentei urbariale voru griji mai bine, decatu dispositiunea
articulu 15 din an. 1847. Vedemu insa, ca dispositiunea
§§-iloru 41 si 49 au avutu urmari de totu nefavoritoare pentru
preotii si sco'lele comunali, pentruca in comitate pasiunile pu-
bliche suntu mici din acea simpla cauza, ca fostii domni pa-
mentesci au ocupatu din acelea pentru sine mai tote pasiuni-
le, asi'a incatu pentru comuna d'abia a mai ramasu putinu
locu langa satu — asi'a numitulu locu opritu, — intr'at'a
incatu sub Mari'a Teresi'a s'a poruncitu prin bizonyos puntu-
mok, ca domnii pamentesci sa nu ocupe locurile trebuincio'se
pentru pasiunea satului.

Dupa § 41 alu patentei urbariale, prin care se otarescu,
ca si preotii sa capete pin pasiunea comuna atata parte, catu
capeta unu iobagiu, adica o particica de pamentu, care si pen-
tru preotii sa fia atatu de mare, catu pentru iobagi. Acumu
eu amu vedutu insumi easuri, ca s'a impartitu sessiunea
intre membrii comunei, dintre care fiacare d'abia au capetatu

câte unu jugeru s'eu și mai puțin, prin urmare și preotii și dascalii dăbiă au capetatu câte 1—2 jugeri. Eu socotescu ca intențiunea patentei din a. 1854 nu a fostu, că preotii și dascalii sa capete numai câte o jumătate s'eu pre unele locuri chiaru și numai câte unu patrariu de jugeru. Și unde s'a facutu dara segregarea, preotii, cum d'icu, nu'au capetatu mai nimic'a. Ce e dreptu in multe locuri au și capetatu, adica acolo unde la pertractarea segregarei insisi proprietarii au fostu de fatia (pentruca proprietarii in comitate suntu de altmintrea foarte liberali.) Dara in cele mai multe locuri proprietariulu nu este de fatia la astfelu de pertractări, ci caus'a se dă la advocati, și scimu, ca advocatii pentru o brasda de locu suntu in stare sa pörte procesu 10 ani, numai că sa-i mörge spesele procesuali inainte. (Ilaritate.) Vendiudu dara, ca lucrulu nu merge bine, s'au facutu mai multe reclamațiuni din partea ordinariatelor bisericesci, in urm'a căror'a atātu ministeriulu de justitia, cătu și cancelari'a aulica au datu ordinațiuni, că judecatoriile urbariali sa aiba de grija pentru dotarea preotiloru și dascaliloru. Insa judecatoriile urbariali nu s'au tinutu de acele dispozițiuni, s'eu canu au vrutu, s'eu canu au potutu.

Din aceste motive, Domniloru! mi-amu luatu indrasnela a face o propunere in privinti'a modificării §§-iloru 41 și 49 din patent'a urbariala, care suna: (perlege propunerea sea.) Din acést'a se pöte vedé, inalta dieta, ca eu amu tinutu stilisarea §§-iloru din patent'a, și numai acolo amu disu sa li se dee preotiloru o porțiune canonica, unde inca nu s'a facutu, celu puțin atātu de mare, cătu e o sessiune urbariala. Scopulu meu principalu, Domniloru, a fostu sa se faca pentru preoti și dascalii dotatiunea cuviincioasa din bunurile comunale; apoi despre modalitatea, ca cum? lasu sa judece inalt'a casa dupacum va aflá mai cu cale. Apoi deca voiu avé onöre, că comitetulu, ce se va alege pentru obiectulu acest'a, sa me chame in siedintiele sele, eu i voiu desfasiurá parerile mele mai pe largu. Socotindu dara ca diet'a din a. 1864 nu va fi mai puțin liberala, decâtu diet'a din a. 1847 și decâtu universitatea sasésca din a. 1848, mi iau indrasnela a recomandá inaltei case acestu proiectu alu meu, și a propune, că inalt'a casa sa binevoiésca a dá propunerea mea unui comitetu spre anteconsultare, și adica aceluia, care este alesu in caus'a urbariala.

Negrutiu crede, ca obiectulu acest'a este unu obiectu de urgentia, pentruca comassatiunile și segregatiunile de paduri și pasiuni se facu totu mereu. De se va dá obiectulu comitetulu urbarialu, lucrulu se va amaná prémultu, și preotii și dascalii voru patimí. Deci sa se privésca obiectulu că urgente, sa se tiparésca cătu mai curendu și sa se imparta indata intre membrii dietei.

Dupa ce Presied. reflecta, ca densulu nu pöte privi obiectulu că urgente, dar cu tóte acestea va grabi cătu se va poté mai multu pre comitetulu cu elaborarea problemei lui;

propunerea lui Puscariu se priimesce, și siedinti'a se ncheia.

Siedinti'a din 3/15 Septembrie 1864.

(Legea pentru rescumperarea prestatiuniloru rescumperabile (jeleresci.)

Dupa citirea protocolulu in limb'a romána, se citescu comitivelé, prin cari cei doi articuli de lege, adusi in siedinti'a din urma, se tramitu Esc. Sele Commissarului reg. dietalu, spre a-i substerne Mai. Sele c. r. apostolice. Totdeodata se alege o deputatiune de 5 membri (Branu de Lemény, G. Manu, Klein, Br. Bedeus și Lasloffy) sub conducerea Epului Fogarasy, carea sa predee aceste acte.

La ordine'a dilei e raportulu comitetulu asupra propozițiunei 9 regesci, prin carea se modifica și resp. se întregescu unii §§i din patent'a urbariala dto 21 Iuniu 1854. Proiectulu de lege e celu urmatoriu:

Proiectu de lege,
prin care stramutandu și întregindu §§-ii 23, 26 și 85 ai patentei imp. din 21 Iuniu 1854, Nr. 151 din bulet. imp. se facu dispozițiunile despre rescumperarea prestatiuniloru rescumperavere, cum și despre platirea capitalulu de rescumperare și a reditulu anuale de cinci procente.

§ 1. Capitalulu de rescumperare pentru prestatiunile rescumperavere, calculatu in întielesulu dispozițiuniloru patentei imp. din 21 Iuniu 1854 Nr. 151 a bulet. imp., cum și usurele cinciprocentuali ale aceluia au sa-le platésca cei ce suntu obligati in patrudieci de rate de asemenea și totu la jumetate de anu decursive, deca nu se va fi facutu ori nu se va face din buna voia alt'a invoiela între persónele îndreptatite și obligate Cei ce suntu obligati au de a plati ratele aceste deadreptula celoru îndreptatiti. Sentinti'a despre rescumperare va aratá summ'a fiacarei'a rate, și cea d'antăiu rata se va plati cu unu jumetate de anu dupa 1-a Ianuariu s'eu 1-a Iuliu, ce

cade mui apröpe de dñu'a, in care s'a enunciatu sentinti'a de rescumperare.

§ 2. Acele sume restante din capitalulu de amortisatiune, cari nu se suia la unu florenu, nu se voru sterge prin platiri partiali, ci se voru depune de o data cu platirea ratei celei d'antăiu de cătra cei obligati.

§ 3. Pamentulu dessarcinatu e legatu pentru ratele scalculate și definitivu defipte; aceste rate se voru înregistrá din oficiu in protöcolele funduarie, și despre înregistrarea facuta se va dá adevire pre sentinti'a licvidatori'a.

§ 4. Ratele, alu căroru terminu de platire s'a implinitu, suntu escutavere indata.

§ 5. Producendu partea obligata sentinti'a despre rescumperare și cvitanti'a, ca a platitu rat'a din urma, se voru sterge din protöcolele funduarie fără cheltuiela de timbru și tacse tóte ratele trecute acolo, cătu și ins'a-si sarcin'a rescumperata, care jaceá pre pamentu, deca a fostu asigurata prin înregistrare.

§ 6. Spre escutarea acestei rescumperări se voru asiedia, cu preschimbarea §§ 26 și 85 ai patentei imp. din 21 Iuniu 1854, comisiuni anumite de rescumperare.

§ 7. Pentru fia-care cercu, s'eu unde se va vedé ca o cu scopu dupa firea impregiuráriloru, pentru mai multe cercuri la olalta, se va înfiintiá câte o comisiune de rescumperare; acést'a va custá din câte doi membrii alesi din partea celoru îndreptatiti și câte doi membrii alesi din partea celoru obligati, cari membri laolalta si-voru alege apoi presedintele.

§ 8. Alegerea celoru doi membrii, cari suntu a se tramite in comisiunea de rescumperare din partea celoru obligati se va face asiá: ca obligatii din fia-care comunitate voru alege dupa datin'a locala câte doi barbati de incredere, ear barbati de incredere ai cerculu întregu voru alege in fiinti'a de fatia a judelui cercuale ori a comissarului emisu de antistele jurisdicțiunei, prin majoritatea voturiloru membrii comisiunei de rescumperare.

§ 9. Cei îndreptatiti voru pasi la alegerea membriloru, pre cari au sa-i tramita densii in comisiunea de rescumperare, in fiinti'a de fatia e unei persóne magistratuali, și-si voru alege membrii loru.

§ 10. Atātu cei îndreptatiti, cătu și cei obligati voru alege mai incolo totu in acelu modu câte doi suplinitori, cari ocurendu casulu suplinirei, cu privintia la majoritatea de voturi, ce a'dobanditu-o, voru intrá in comisiunea de rescumperare.

§ 11. Despre alegerile facute se va suscepe unu protöcolu in doué esemplare, dintre cari unulu se vá predá membriloru alesi in comisiunea de rescumperare, ear celalaltu se va substerne antistelui jurisdicțiunei.

§ 12. Candu vr'un'a parte, adeca: cei îndreptatiti ori cei obligati aru refusá ori emite alegerea membriloru, pre cari erá sa-i tramita densii la comisiunea de rescumperare, de si fusera repetitu provocati din partea Antistelui jurisdicțiunei, atunci va alege in loculu loru Antistele jurisdicțiunei membrii si suplentii comisiunei de rescumperare.

§ 13. Membrii comisiunei de rescumperare i-si alegu presedintele prin majoritatea de voturi. Candu insa nu s'aru poté uní in privinti'a persónei presedintelui, atunci va numí fiacare membru câte o persóna, si sörtea va decide, carea dintre aceste sa fia presedinte.

§ 14. Fiindu constituta comisiunea de rescumperare, are dreptu a-si defige loculu lucrări sele, debe insa sa-lu incunoscintieze pre Antistele jurisdicțiunei despre loculu, care si l'au alesu, si persóna cărei'a sase immanueze esibitele îndreptate cătra comisiunea de rescumperare, pentruca sa le póta aduce la cunoscinti'a generala.

§ 15. Comisiunea de rescumperare se va tiné la deslegarea problemei sele de determinatiunile concerninti ale patentei imp. din 21 Iuniu 1854.

§ 16. In comisiunea de rescumperare se voru face decisiunile prin majoritatea absoluta de voturi. Suntu voturile asemenea, atunci va decide votulu presedintelui.

§ 17. In casurile de contraversia despre natur'a pamentulu ori despre dreptu, le va îndreptá comisiunea de rescumperare partile — deca se va aflá de lipsa unu asiediamentu provisoriu — la dregatori'a politica, ear in celelalte casuri la judetiu.

§ 18. Rescumperarea prestatiuniloru rescumperavere va avé locu si atunci, candu o voru cere numai unii dintre cei ce suntu obligati unui si aceluia-si îndreptatitu intr'un'a comunitate.

§ 19. Deca a portatu celu îndreptatitu dările si celelalte tribute publice pentru obiectulu supusu rescumperări, se va lua in computare cá contra-prestiatiune catimea mijlocia a acestor'a din anii cei trei de pre urma. Comisiunile de rescumperare se voru folosi pentru espedirea decisiuniloru lor de blanchete de o forma, cari le va intogmí si emite directiunea fondulu de dessarcinarea pamentulu. Unu membru alu

comisiunei va suplini locul unui actuariu, comisiunei de rescumperare i-sta in sa in voia, a-si lua langa sine un actuariu anumitu.

§ 20. Sentintile comisiunei de rescumperare sunt definitive. Numai deca a enunciatu comisiunea de rescumperare sentintia, de si era inca sub contraversia natur'a pamentului sau a dreptului, e permis a apela in contra acelei'a. In acestu casu se va indrepta recursulu catra directiunea fondului de dessarcinarea pamentului, si se va da inlauntru pana 'n patru septemani din diu'a, in care s'a intimatu sentintia.

§ 21. Comisiunile de rescumperare voru tramite Antistelui jurisdictiunei o paria a sentintiei despre rescumperare, carele va dispune inregistrarea in protocoale fundarie.

§ 22. In casurile de rescumperare, in cari vr'unu membru alu comisiunei e parte interesata, se va face de catra acest'a aretare la directiunea fondului de rescumperare, carea va delega comisiunea ce se afla mai aproape pentru ducerea la capetu a astorfelu de pertractari de rescumperare.

§ 23. Legea acest'a intra in activitate fara amanare.

Sabiu in 11/23 Septembrie. In dieta se desbate acum articululu de lege pentru infiintarea tribunalului supremu transilvanu, intaritu de Mai. Sea c. r. cu unele modificari. Modificarile acestea se cuprindu intru aceea, ca in § 1 in locu de: „in loculu unde va fi Guvernulu regescu“, s'a pusu: „in resiedinti'a imperatesca Vienn'a“; 2) in § 6 s'au disu in aline'a 1 in locu de: „in forulu alu treilea“ „conformu cu prescriptele de jurisdictiune ce esistu.“ Desbaterea pentru pct. 1 a decursu cu mare interesu Mercuri in 9/21 Septembrie; multi dintre Romani au aperatu testulu originalu alu dietei, multi in sa s'au induplecatu a vota acum altmintrea ca d'antaiu, si asi schimbarea facuta de regimu s'a priimitu cu mare majoritate. (Vedi mai pe largu raportul nostru la tempulu seu.) Astadi au adusu **Zimmermann** o propunere cutotulu noua pentru inamobilitatea (nedeputarea) membriloru tribunalului supremu etc., care in sa nu se priimi, ci la propunerea lui **Budacker** se predete comitetului asi numitu justitiaru, ear §§-ii ceialalti din articululu de lege pentru tribunalulu supremu se priimira en bloc. — Tempulu de vr'o 2 septemani e celu mai frumosu, asi incatu se pare, ca va sa diraga toamna ceea ce a stricatu ver'a. Dilele sunt calde, cerulu seninu, si noptile inca nu sunt reci.

Danesiu (langa **Sighisiora**) in 8 Sept. 1864. Onorata Redactiune! Era unu tempu inainte cu unu dieceniu si mai bine de jumetate, candu intre alte pucine avea si comun'a nostra o scola satasca, din carea pana 'n diu'a de astadi inca mai audi ici coela pre unulu si pe altulu dicendu, ca „au esitu multi parinti si dascali harnici de prin pregiuru.“ Si nici ca se pote nega. Dupa ce trecu in sa tempulu acel'a si dieceniele cele doue din urma se aruncara cu putere viua asupra invetiaturiloru, si se descepta si in poporulu nostru cunoscinti'a de sine si trebuintele sele, trebui firesce sa scada si 'n adeveru scadiu si renumele scolei nostre, ba aceea deveni cu totulu necorespondiutore atatu pentru angustimea-i locala, catu si pentru angustimea planului de nvatamentu de mai nainte, care trebuia sa faca locu celui nou, ce sa coresponda in adeveru ideei scolei populare. Spre ajungerea scopului acestui'a ne puseram tota silinti'a, ca sa ne radicamu in loculu celei vechi o scola noua, o scola populara corespundiutore tempului de fatia. De ani incoce porta poporulu comunei cu sine acestu cugetu, escitatu de zelosulu seu pastoru sufletescu **Zach. Tataru**, pana ce acum'a, imbarbatu si sprijinitu de svatulu preotulu seu, dupa o incordare demna de unu poporu asi de seracu si materialicesce lipsit cum e acest'a din comun'a nostra, -si vede dorirea realizata. Numai conducatori intielepti prin urmare trebuie, cari sa se scia folosi de vointi'a cea buna a poporulu, sa-lu scia convinge din destulu despre folosulu invetiaturiloru, si multe se potu, caci acestu poporu acum simte, ca are datorinti'a catra sine si catra lume a dovedi, ca numai catusiele pau tinutu intru intunereculu nesciintiei. Numai decatu dara dupace se incuviintia de In. r. Guberniu sub Nr. 18821. 1863 planurile si calcululu de spese elaborate si tramise inaltu-aceluia-si spre a-si da parere, in urm'a repriimirei acestor'a prin onorabilulu Magistratu alu sc. **Sighisioarei** sub Nr. 2476. 1863 ne si apucaramu de zidire, punendu-se inca in Augustu 1863 petr'a fundamentala sub celebrarea rogatiuniloru cuviinciose de P. On. D. Prot. **Zacharia Boiu**, si asi acum'a sta gat'a scola cea noua frumoasa, spatiosa si luminosa, de materialu tare, o adeverata decore a comunei, a poporulu si cu deosebire a zelosulu seu Preotu si staruitoriloru curatori **Dan. Medrea**, **Moise Regmanu** si **Zach. Crisanu** Inspect. scol. mireanu, cu inscrierea desemnata de subscrisulu: „Scola populara romana greco-orientala.“

Scola prin urmare amu ave. Cas'a o-amu fi facut'o,

insa unu factoru de capetenia, o lefa bine sistemisata, carea sa ne garanteze pe deplinu esistinti'a invetiaturiloru, ne mai lipsesce inea. Dora Ddieu, cel'a ce face tote, ne va ajuta si spre sistemisarea aceleia; caci pana nu vomu ave lefi corespundiutore si statornicite pentru invetiatori, pana atunci putinu succesu ne voru aduce zidirile, de aru fi catu de frumoase si catu de corespundiutore.

Cu bucuria salutamu propunerea Dlu deputatu **Puscariu**, meritatulu nostru barbatu in dieta, care suna si in directiunea acest'a, si care dupa cum audimu sa se fia si luat de comitetulu pentru propositiunea a 9 la desbatere si s'a si priimitu in principiu de toti membrii acelui comitetu. Dee Ddieu dara, ca aceea sa-si afle o rezolvire favoritoare si sanctiunarea din partea Regimulu. Si atunci voru prospera scolele nostre; cati pana va dispune poporulu asup'a urcarei si imputinarei lefei, pana atunci educatiunea populara va sta dupa potintia reu. — **I. P.**

Ungaria. De mai multu tempu se vorbia prin diuarie despre o calatoria a Majestatei Sele Imperatulu la Ungaria. Acesta calatoria o vedemu acum realisandu-se. Mai. Sea a sositu in 7/19 Septembrie dimineti'a la 7 ore in bubuitulu tunurilor din fortareti'a Budei, in Igmand, de acolo impreuna cu suit'a Sea s'a dusu la **Babola**, unde au fostu priimitu cu solemnitate; apoi dupace vediu ergeli'a militara de acolo, sosi intre acclamatiunile cele mai vijale poporulu in **Kisber**, si de acolo in diu'a urmatoare era sa soscsa in fortareti'a **Komorn**, carea de astadata e tint'a calatorie imperatesce. De altmintrea foile de Vienn'a dau incredintiarea, ca acesta calatoria nu are nici unu caracteru politicu.

Principatele romane unite.

Domnitorulu a plecatu in 2/14 Septembrie in tier'a dincolo de **Milcovu**, spre a cerceta districtele de acolo. Calatori'a va dura vre-o 10 zile. Ce priimire va face poporulu, cu deosebire poporulu tieranu eliberatorulu seu, se pote prevedea.

Totu „**Demboviti'a**“, din carea scotemu acesta scire, afla, ca consiliulu de statu a preparatu mai multe legi capitale. Intrebamu cu viu interesu, candu ore aceste legi salutare se voru subterne camerei celei noue? caci e camu de multu dela remarcabil'a **Sambat'a** mortiloru din 2 Maiu, candu camera oligarchica s'a desfiintatu!

Domineca in 6/18 Septembrie s'a tinutu cu mare solenitate impartirea premiiloru intre orfani din asilulu **Elen'a** — **Domn'a**. Cei mai inalti functionari ai statulu bisericescu si civilu au fostu de fatia; impartirea premiiloru, o-a facutu, in loculu **Domnei**, **Domn'a Zulni'a Sturz'a**.

Prospectu politicu.

Candu finantiele, candu regularea fruntariiloru (grani-tieloru), candu lips'a instructiuniloru, candu alte o mia si o suta de greutati impedecea mergerea inainte a conferintiiloru din Vienn'a. Prusii se temu, ca Austria cu Engliter'a si Russia voru sa faca si sa diraga atat'a, panacandu voru aduce ducatele in vechi'a loru legatura personala cu Dani'a, de carea scapasera prin resboiulu din urma. Preste totu nu este o politica mai peatosa, decatu acest'a nemtiasca, carea totu numai ia la protocoale si aduna conferintie.

O scire de importantia europeana e acordulu celu nou facutu intre **Francia** si **Italia**, dupa care Itali'a se 'nsarcineza a respecta teritoriulu presinte papalu, si a-lu apera de ori ce atacu din afara, ear Francia, amesuratu organizatiunei armatei papale, va retrace trupele sele din Rom'a, asi incatu acest'a in doi ani sa fia de totu desiertata de Francesi. — Generalulu **Mac Mahon**, fiitorulu Gubernatoru alu Algeriei, a sositu in 5/17 Septembrie la **Versali'a**, si de acolo se va duce la postulu seu.

Camerele Italiei, dupa scirile cele mai noue, sunt conchiamate pe 5 Octobree.

Imperatulul rusescu si principele de corona caletorescu la **Berlinu**, spre a fi de fatia la monoperele cele mari de toamna ale armatei prussesci.

In **Spania** a conflicte seriose intre regimu si poporu.

Apelu la filantropia.

D. F. K. Schuler, Consiliaru de locotenentia in pensiune, dorindu a aduce si din partea sea unu micu ajutoriu celor 63 familii din **Turnisioru**, cari arsera in 2/14 Sept. a. c., face apelu catra toti iubitorii de omeni, rogandu-i a subscrie cate unu exemplariu de poesii englese dela **Charles Boner**, traduse de dni'a sea si altii, cari se voru tipari la **Steinhausen** in **Sabiu** si alu caroru venitu curatu intregu se va conferi spre alinarea necasulu seracelor familii. Noi n'avemu a adauge nimicu la acestu apelu nobilu, decatu a roga si din parte-ne pre cetitorii acestei foi, a concurge cu ajutoriulu lor (20 cr. pentru unu exemplariu) la acestu actu de binefacere crestina. Abonamente si bani spre scopulu acest'a vomu priimi si noi si vomu cuita aici in publicu.

Redactiunea „**Tel. Rom.**“

Nr. 23—1. Publicatiune de concursu.

A. Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scôla populara româna gr. or. din Albacu, se deschide prin acest'a concursu pâna 'n 25 Septembrie 1864.

Emolumente suntu 200 f. v. a., lemne câte trebuie si cuar-tiru liberu.

B. Asemenea pentru postulu invetiatorescu la scôla populara româna gr. or. din Ponorelu, se deschide prin acest'a concursu pâna 'n 25 Septembrie 1864.

Emolumente suntu 160 f. v. a., patru stângeni de lemne, cuar-tiru liberu si o gradina.

Doritorii de a ocupă aceste posturi suntu pofiti a-si a-sterné petitunile sele pâna la terminulu de susu, provediute cu următoarele documente :

a) ca au absolvitu gimnasiulu inferioru si cursulu peda-gogicu in institutul diocesanu,

b) ca suntu Români de relegea gr. or.

c) ca suntu omeni cu moralitate buna.

Ce au a se tramite pre terminulu de susu la scaunulu Protop. alu Zlatnei de susu.

Campeni 20 Augustu, 1864.

Inspectorulu scolariu districtuale din Protop. Cam-peniloru.

Ioanne Patiti'a,
Administr. protopopescu.

Nr. 30—1. Publicare de concursu.

Spre ocuparea posturilor invetiatoresci, la scôlele po-pulare gr. or. din tractulu protopresbiteratului Zlatnei de josu, se deschide concursu, in următoarele comune :

a) in Petrosieni, cu emolumente 130 f. v. a., cortelu li-beru, lemne de focu, o particica din venitele cantoriei.

b) in Buciumu-Cerbu, cu salariu de 120 f. v. a., cortelu liberu, lemne de focu, si cu o parte din venitele cantoriei.

c) in Valea-dosului, cu salariu de 100 f., cortelu, lemne de focu, si o parte din venitele cantoriei.

d) in Trempoșele, cu salariu de 100 fl. v. a. cortelu, lemne de focu, si o parte din venitele cantoriei.

e) in Fenesiu, cu salariu de 100 fl. v. a. cortelu, lemne de focu, si o parte din venitele cantoriei.

f) in Presaca, cu leafa de 60 fl. v. a. cortelu, lemne de focu, si jumetate din venitele cantoriei.

Doritorii de a ocupă unulu din acest'e posturi, prove-diendu-si cererea, cu Atestatu ca au absolvatu celu putinu trei clase normale, cursulu pedagogicu in institutul diocesanu, ca suntu cantareti, Români, si de confessiunea gr.-orientala; au de a o adresa subscrisului, celu multu pâna 'n 30 Sept. a. c., spre a se potea aterne Esc. Sele Pré sfintitului D. Episcopu diocesanu, pentru inalt'a aprobare.

Abrudu in 8 Septembrie 1864.

Inspectoratul scôleloru gr. or. din Protopresbiteratulu Zlatnei de josu.

Ioanne Gallu, Administr. Protop.

Nr. 24—3. Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din comunele greco-resaritene Topliti'a si Palot'a, cea d'antâiu impreunata cu unu salariu anualu de 300 fl. v. a., cortelu liberu si lemne; eara a dou'a cu 80 fl. v. a. cortelu si lemne,

se deschide concursu pâna la 20 Septembrie a. c. Cariu aru dori a ocupă vreun'a dintre aceste statii invetiatoresci, pâna la suscitatu di au a-si aterne concursele sele la sub-scrisulu, cuviinciosu timbrate, si adeca: la cea d'antâiu sta-tiune e de lipsa, ca concurentii sa scie tustrele limbile patriei, era la a dou'a numai limb'a româna, precum si tipiculu si cântările bisericesci, sa aiba Estrasu de botezu, Adeverintia despre sciintiele absolute, despre servitulu de pâna acum si despre portarea loru morala si politica.

Administratur'a si Inspectoratul distr. scolaru alu Turdei de susu.

Idicelu in 23 Augustu 1864.

Iosifu Brancoveanu m. p.

Adm. Protopopescu si Inspectoru distr. scol.

Nr. 31—1. Concursu.

La ocuparea postului de invetiatoru in opidulu montanu Zlatn'a, cu emolumente 200 f. v. a., trei orgii lemne de focu, jumetate din venitele cantoriei, se deschide concursu.

Competitorii, pe lînga producerea atestatului, ca au ab-solvatu celu putinu câteva clase gimnasiale inferioare, ca suntu pedagogi, cantareti, si ca cunoscu tote trei limbile ale patriei, au a-si adresa cererea la subscrisulu pâna la 30 Septembrie a. c., spre a se substerne Escelentiei Sele D. Episcopu diocesanu, spre intarire.

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

Inspectoratul scôleloru gr. or. din Protop. Zlatnei de josu.
Abrudu in 8 Septembrie 1864.

Ioanne Gallu, Administr. Protop.

Nr. 28—2. Concursu.

ce se deschide la scôla provisoria comunala din Vistea inferi-ora, pentru unu docente. Acesta scôla va fi numai pe anulul curgatoriu provisoriu comunala, ear mai incolo se va orga-nisâ de scôla centrala pentru cerculu fostei 8 Compagnii gra-nitieresci.

Salariulu pe anulul acest'a provisoriu va stâ din 180 f. cuar-tiru liberu cu 2 odâi, bucataria, pivnitia, gradina de le-gumi, 6 orgii de lemne si 6 jugere aratura, dela concurenti se cere de documentare :

1) ca este românu de legea gr. orientala,

2) testimoniu, cumca a studiatu pedagogi'a, seu patru clase gimnasiale,

3) atestatu de botezû dela diregatori'a politica,

4 pe lînga limb'a româna sa cunôsca si limb'a nemtié-sca si cântările bisericesci.

Salariulu se va radică din Cas'a comunala in tota lun'a anticipative.

Tote aceste documente concurentii le voru tramite celu multu pe la finitulu lui Sept. a. c. cal. nou la subscris'a de-regatoria comunala.

Vistea inferioare 4 Sept. 1864

Deregatori'a comunala din Vistea inferioara.

Nr. 32—1. Concursu.

La scôla populara, româna, ortodoxa, din Darste, di-strictulu Brasiovului, se cere unu invetiatoriu cu salariu a-nualu de 120 fl. v. a.

Predisulu salariu se priimesce regulatu la sfarsitului fia câ-rei luni dela diregatori'a comunala pe lînga infatisiarea qui-tantiei timbrate.

Pentru acestu postu vacantu se deschide concursu pâna la 30 Septembrie a. c. st. v.

Dreptu aceea ori care doresce a concură pentru postulu susu numitu are a tramite in Brasiovu la Pré Onoratul Scaunu I. prot. alu Brasiovului pre lînga petitune timbrata cu 50 cr.

1. Atestatu ca a absolvatu cu purtare buna si cu spo-riu de class'a I. gimnasiulu micu si cursulu pedagogicu din Sa-biiu, seu celu putinu gimnasiulu micu.

2. Atestatu de botezu, ca e de confessiunea gr-orien-tala, si in fine

3. Atestatu de portare politica; acestea pâna la susu prefiptulu terminu, spre a se poté aterne cei alesi din con-curentii Escelentiei Sele Pré Santitului Episcopu alu Bisericei ortodoxe, pentru parintesc'a intarire. Darste 8 Sept. 1864.

Tom'a Bersanu, Parochu.

George Mesiotă, Curatoru.

Nr. 33—1. Concursu.

La scôla populara, româna, ortodoxa, din Zizinu, di-strictulu Brasiovului, sa cere unu invetiatoru, [care sa fia si cantaretiu la Biserica, cu salariu anuale de 80 f. v. a.

Predisulu salariu sa priimesce regulatu la sfarsitului fiacâ-rei luni dela Diregatori'a comunala pre lînga infatisiarea cui-tantiei timbrate.

Pentru acestu postu vacantu se deschide concursu pâna la 30 Septembrie a. c. st. v.

Dreptu aceea ori care doresce a concură pentru postulu susu numitu, are a tramite in Brasiovu, la Pré On. scaunu Protopopescu I alu Brasiovului pe lînga petitune timbrata cu 50 xr.

1) Atestatu ca a absolvatu cu portare buna si cu sporiu de class'a I gimnasiulu micu, si cursulu pedagogicu din Sabiu, seu celu pucinu gimnasiulu micu, si ca cunôsce tipiculu si cântările bisericesci.

2 Atestatu de botezu, ca e de confessiunea gr. or., si in fine

3. Atestatu de portare politica; si acestea pâna la susu prefiptulu terminu, spre a se poté aterne cei alesi din concurentii Esc. Sele, Pré santitului Episcopu alu Bisericei ortodoxe, pen-tru parintesc'a intarire. Zizinu 8 Septembrie 1864.

Oprea Bogdanu, Parochu. Ioann Ciceiu, curatoru.

Nr. 21.—2. Edictu.

Prin care Ann'a lui Iosifu Pecurariu din Racoviti'a, sca-unulu Sabiiului, care cu necredintia au parasitu pe legiutulu ei barbatu Dimitrie Căndea din Poian'a scaunulu Mercurei, fara a se sci locul aflării ei, se provoca prin acest'a, că in terminu de 1 anu si o di dela datulu de fatia negresitu sa se infatisieze inaintea scaunului protopopescu subscrisu, caci la din contra procesulu incamnatu se va otari si fara de dens'a in intielesulu ss. Canone bisericesci. Sabiiu 1. Augustu 1864.

Petru Badila, Prot. gr. res. alu Mercurei.

Editur'a si tipariulu tipografiei diocesane.